

Hyvinvointiklusterin kehittämisohjelma Pohjoinen Keski-Suomi 2008 - 2010

Sanna Hämäläinen

JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU
Luonnonvarainstituutti

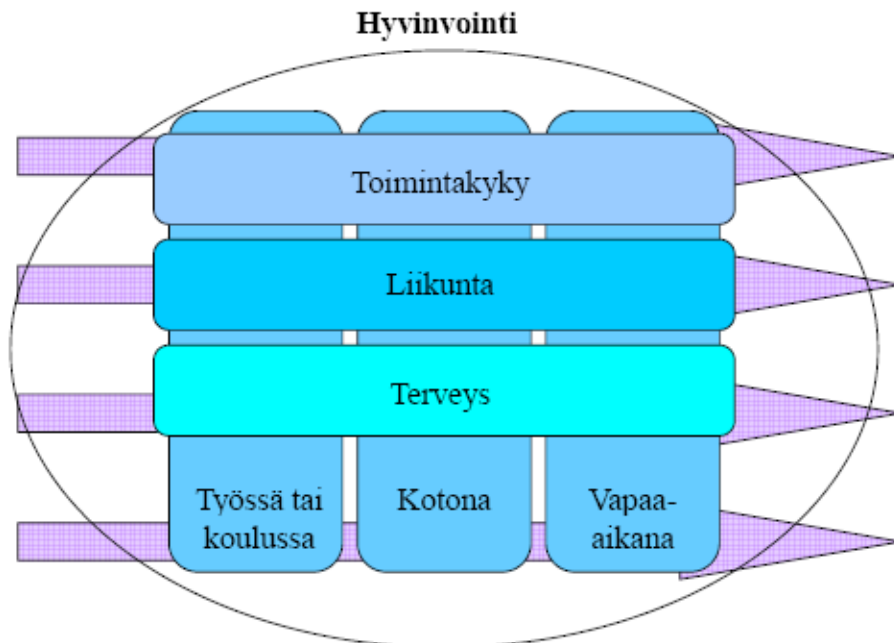
ALUKSI

Tämä kehittämisohjelma liittyy maakunnalliseen Keski-Suomen hyvinvointiklusteriin. Tämän tarkoituksena on tuoda esille pohjoisen Keski-Suomen ominaispiirteitä. Hyvinvointipalveluiden merkitys on kasvanut merkittävästi ja tulevaisuudessa niiden merkitys tulee lisääntymään entisestään. Väestön ikääntyminen ja väheneminen sekä harvaan asuttu maaseutu ja pitkät välimatkat tuovat omat haasteensa seutukunnalle. Hyvinvointiklusteri eroaa muista klustereista siinä, että julkisen sektorin osuus palveluntarjonnasta on vielä huomattavan suuri. Tulevaisuudessa yksityisen sektorin osuus tulee kasvamaan. Tässä kehittämisohjelmassa esitetään toimenpiteitä näiden asioiden edistämiseksi.

1. KLUSTERIN KUVAUS

1.1 HYVINVOINNIN MÄÄRITELMÄ

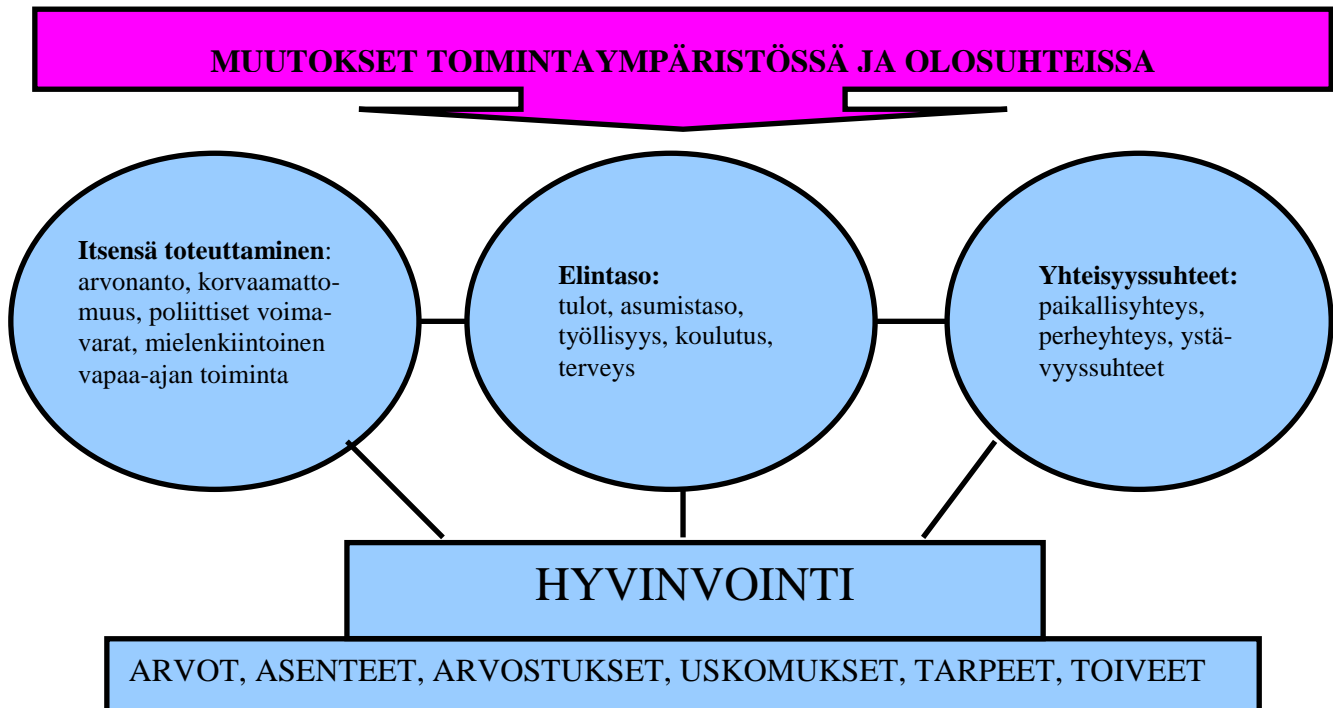
Hyvinvointiklusteri tarkoittaa liikunta-, terveys-, sosiaali- ja muiden hyvinvointipalveluiden sekä niihin liittyvien teknologiatuotteiden kokonaisuutta. (Keski-Suomen hyvinvointiklusterin toimintasuunnitelma 18.6.2007, Keski-Suomen liitto)

Kuva 1. Hyvinvoinnin määritelmä (Keski-Suomen liitto 2007).

Hyvinvointi sisältää liikunta-, terveys-, sosiaali- ja muut hyvinvointipalvelut työssä, koulussa, kotona ja vapaa-ajalla. Pääteemat ovat liikunta, toimintakyky ja terveys. (Keski-Suomen hyvinvointi-klusterin toimintasuunnitelma 18.6.2007, Keski-Suomen liitto)

Visiona on yksilön psyykinen, fyysinen, sosiaalinen ja taloudellinen tasapaino. Tämä tarkoittaa sitä, että asiat on nähtävä pitkälle ajalle eteenpäin, hyvinvointi on ennakkointia.

Kuva 2. Hyvinvoinnin määritelmä (Allardt 1976).

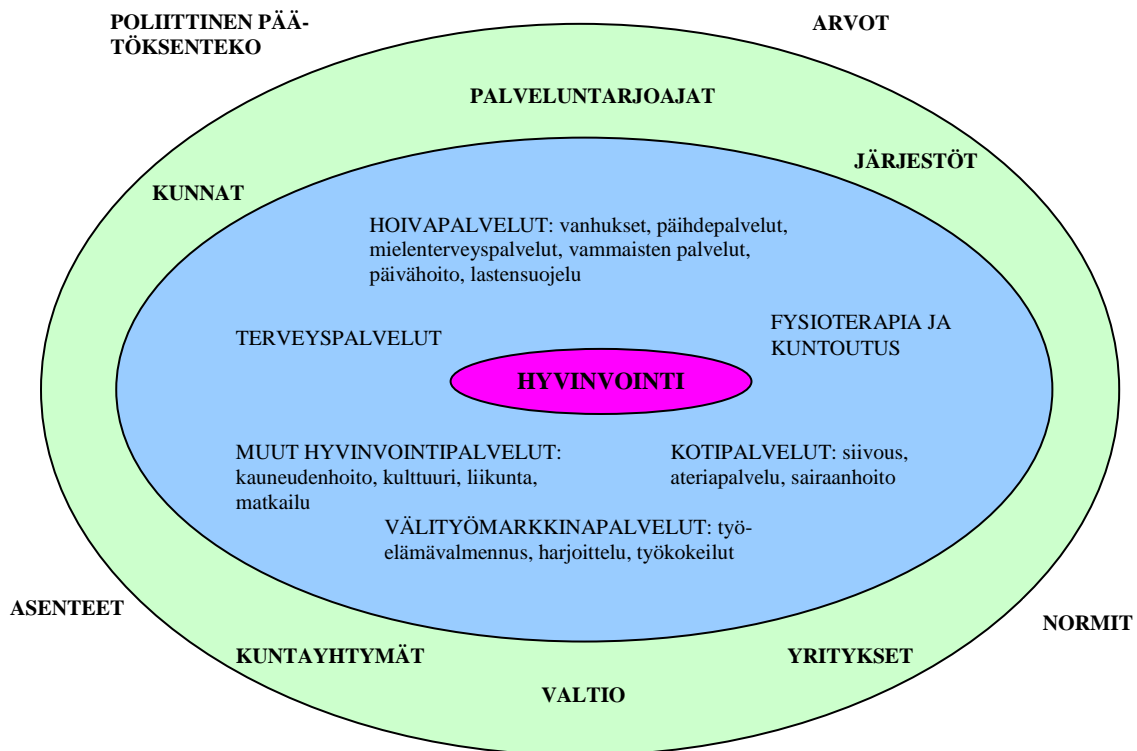
Hyvinvointia voidaan käsitellä elintason ja elämänlaadun käsitteiden kautta. Elintason määrittävät aineelliset resurssit, kuten tulot, asunto, työllisyys jne. Elämänlaatu puolestaan on sosiaalisten ja itsensä toteuttamisen tarpeisiin liittyvää. Sen voidaan nähdä liittyvän ihmisten välisiin suhteisiin, ihmisen ja yhteiskunnan välisiin suhteisiin tai luonnon ja ihmisen välisiin suhteisiin. (Allardt 1976, 33.)

Hyvinvointi siis lepää arvojen, asenteiden arvostusten, uskomusten, tarpeiden ja toiveiden muodostamalla alustalla. Sen tasoa voidaan yrittää määrittää kolmen näkökulman avulla: elintaso, yhteisyyssuhteet sekä itsensä toteuttaminen. Jokaisen yksilön hyvinvointiin vaikuttavat aina väistämättä hänen toimintaympäristössään ja elinpiirissään tapahtuvat muutokset. Olosuhteet muuttuvat ja muuttavat samalla kunkin käsityksiä omasta hyvinvoinnistaan.

1.2 HYVINVOINTIKLUSTERIN MUODOSTUMINEN

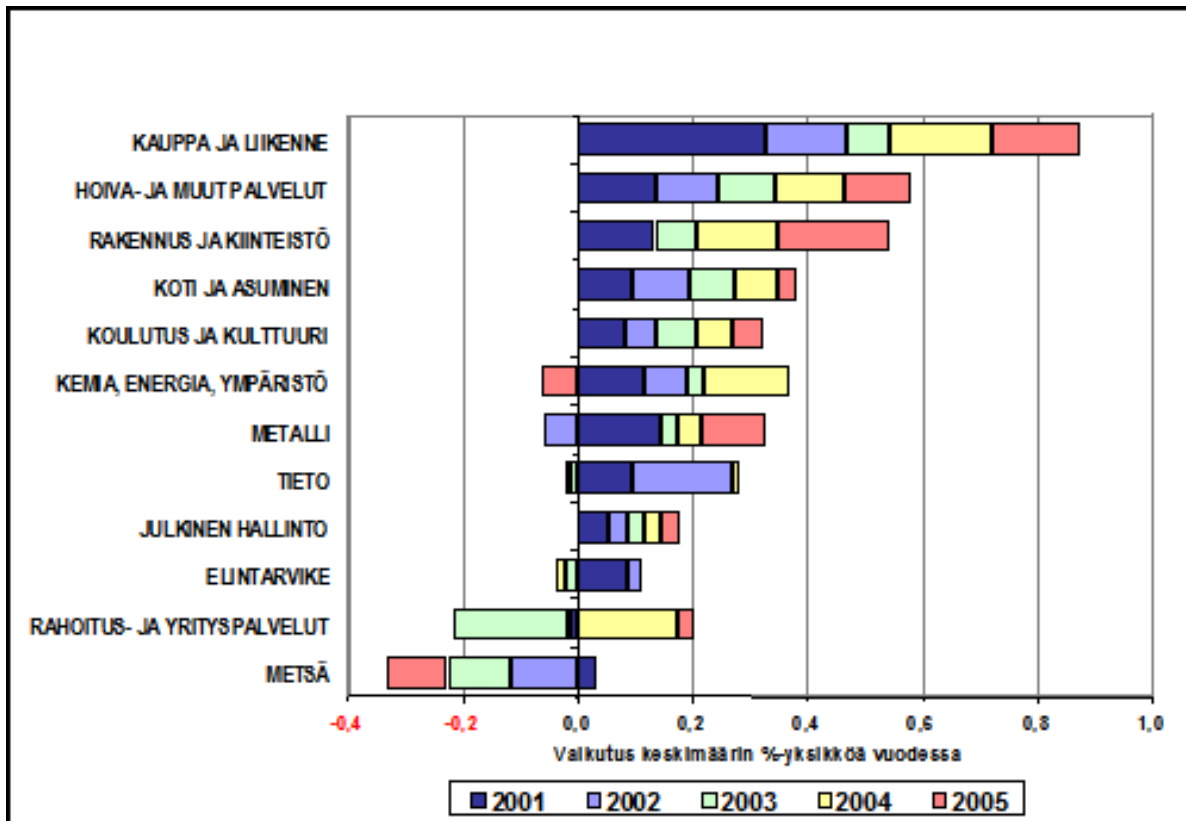
Pohjoisen Keski-Suomen hyvinvointi-klusterissa keskitytään lähinnä elintason parantamiseen. Elintaso koostuu tuloista, työllisyydestä tai työttömyydestä, asumistasosta, koulutuksesta ja terveydestä. Se kuvaa lähinnä fysiologisia hyvinvoinnin ulottuvuuksia ja on ensisijainen muihin hyvinvoinnin osatekijöihin nähden. (Allardt 1976, 39.) Elleivät fysiologiset tarpeet toteudu edes tyydyttävällä

tasolla, eivät muutkaan hyvinvoinnin osatekijät useinkaan toteudu. Hyvinvointiklusteria ei voida kuitenkaan rakentaa pelkästään tämän varaan. Varsinkin senioriväestön hyvinvointia mietittäessä täytyy ottaa huomioon kaksi muutakin näkökulmaa eli itsensä toteuttaminen ja yhteisyyssuhteet.

Kuva 3. Hyvinvointiklusterin muodostuminen (Puustinen 2008).

Hyvinvointiklusterin merkitys on huomattava koko maan taloudellisesta kasvusta. Pääosin sosiaali- ja terveydenhuollosta koostuvan hoivaklusterin osuus oli lähes viidennes (n. 20 %) vuonna 2005. Kaksi muutakin hyvinvointipalveluihin luettavaa klusteria, koti ja asuminen sekä koulutus ja kulttuuri, ovat viiden eniten kasvavan klusterin joukossa.

Kuva 4. Klusterin vaikutus koko maan arvonlisäyksen kasvuun 2001-2005. (Tilastokeskus 2007.)

1.3 VISIO

Hyvinvoivan pohjoisen Keski-Suomen asukkaat panostavat hyvinvointiinsa käyttämällä aktiivisesti alueen hyvinvointipalveluita. Julkinen sektori ja yksityinen sektori edistävät asukkaiden hyvinvointia yhteistyössä. Seudulla on kilpailukykyiset palvelukeskukset ja niiden yhteistyöverkosto.

2. LIITTYMÄT ERI OHJELMIIN

Hyvinvointi on nostettu esille monissa eri ohjelmissa ja sen tärkeys korostuu sitä kautta.

2.1 Keski-Suomen maakuntaohjelma 2007 - 2010

Maakuntaohjelman mukaan vastuu palveluiden järjestämisestä säilyy pääosin kunnilla, mutta yksityiset palvelut kuitenkin lisääntyvät. Myös kolmas sektori tuottaa hyvinvointipalveluita. Lisäksi uusien teknologioiden odotetaan helpottavan palveluiden säilymistä myös harvaan asutuilla alueilla. Sosiaali- ja terveystieteiden kasvamisen hillitsemisen lisäksi on varauduttava kilpailemaan osaavasta työvoimasta. Ennaltaehkäisevän työn merkitys kasvaa entisestään. Kansalaisten osallisuus ja vastuu omasta hyvinvoinnista on tärkeää.

Maakunnallisesti hyvinvointialan voimavaroja kohdennetaan palvelutuotannon ja uusien toimintatapojen kehittämiseen sekä liikunta- ja toimintakyvyn edistämiseen ja ylläpitämiseen. Hyvinvointi-klusterin tavoitteena on kehittää palvelujärjestelmiä, tuottaa maakunnassa korkeatasoisia ja kustannuksiltaan kilpailukykyisiä palveluita ja kasvattaa yritystoimintaa. Palvelut tulisi tuottaa mahdollisimman yhdenmukaisesti yhteistoiminta-alueilla, jotta hoitoketjut olisivat mahdollisimman ehyitä.

Syrjäytymisen ehkäisyn parhaana keinona pidetään työllisyyden edistämistä. Työttömyyteen tulee puuttua mahdollisimman varhain. Työvoiman lisäämiseksi työelämän ja oppilaitosten yhteistyötä tulee tiivistää ja nuoria tulee ohjata sosiaali- ja terveystalalle. Kulttuuri luo hyvinvointia ja viihtyisyyttä seudulle ja toimii maakunnan vetovoimatekijänä.

2.2 AMO

AMO-ohjelma toteuttaa maakuntaohjelman mukaisesti toimenpiteitä. Hyvinvoinnin osalta AMO:n ohjelmaan on kirjattu palvelutuotannon kehittäminen ja muutostarpeen ennakointi, syrjäytymisen ja eriarvoistumisen ehkäiseminen, hyvinvointialan työvoiman saanti ja osaamistaso sekä hyvinvointiteknologian kehittäminen. Lähitulevaisuuden haasteena on nimenomaan hyvinvointipalveluiden ylläpito, kun verotulot vähenevät, menot kasvavat ja työvoimavarat niukentuvat.

2.3 Saarijärven-Viitasaaren seutuohjelma

Saarijärven-Viitasaaren seutuohjelmassa hyvinvointipalvelut ja -verkot on yksi seudun avainklustereista vuosina 2007 - 2013. Avainklusterin on tarkoitus muodostua kärkiyritysten ympärille. Vuonna 2013 seutukunnalla tulisi olla hyvinvointialalla kilpailukykyiset palvelukeskukset ja niiden yhteistyöverkosto. Hyvinvointia ja laadukkaita palveluita edistetään kehittämällä palvelutuotantoa, ennakoimalla muutostarpeita sekä kehittämällä palveluyrittäjyyttä. Lisäksi vahvistetaan kolmatta sektoria ja sosiaalista yrittäjyyttä, turvataan osaava työvoima ja ehkäistään syrjäytymistä sekä eriarvoisuutta.

2.4 Viisarin Maaseudun kehittämisohjelma

Myös Viisarin maaseudun kehittämisohjelmassa 2007 - 2013 on nostettu esiin hyvinvointi. Ajatuksena olisi tuottaa erilaisia palveluita kylillä. Maaseudun palveluiden järjestämiselle on paljon tarvetta. Uusien työpaikkojen luominen uusilla toimintavoilla hyödyttää monia osapuolia. Paikallisesti tuotetut palvelut parantavat asukkaiden hyvinvointia ja luovat turvallisuutta vanhuksille. Lisäksi kolmannen sektorin tekemällä kulttuurityöllä on suuri merkitys kylien hyvinvointiin. Tulevaisuudessa yhtenä kylien toimintatapana voidaan muodostaa kylien yhteistyöalueita. Tällöin yksi kylä voi keskittyä enemmän yhteen asiaan.

3. KUNTIEN YHTEISET HAASTEET JA NYKYTILANNE

Keski-Suomen mittakaavassa Saarijärven-Viitasaaren seutukunta on maantieteellisesti laaja ja harvaan asuttu: Seutukunnan maapinta-ala on 37,1 % koko maakunnan pinta-alasta, mutta asukasmäärä vain 13 % maakunnan väestöstä. Keskimäärin asukkaita maapinta-alalla on 5,2/ km².

Seutukoordinaattori Timo Itäpuisto mainitsee seutusenioriohjelmassa: ”Yhdessä väestön pieni määrä, pitkät etäisyydet ja nopeasti kasvava seniori-ikäisen väestön määrä pakottaa alueen kuntia etsi-

mään uudenlaisia ratkaisuja palveluiden turvaamiseksi. Seutukunnassa tämä kehitys on julkisella sektorilla heijastunut mm. aktiivisena uusien toimintamuotojen hakemisena. Tästä esimerkkinä voidaan mainita mm. valtakunnallista mainetta saaneen Wiitaunionin toimintamallin luominen Pihtiputaan ja Viitasaaren kesken. Kinnulassa on puolestaan aktiivisesti panostettu sosiaalipalvelun tarjontaan yli kuntarajojen. Saarijärven seudun kunnat ovat puolestaan toimineet aktiivisesti PARAS-hankkeessa ja kuuluvat valtakunnallisesti tarkasteltuna siihen vähemmistöön, joka täytti valtioneuvoston kriteeristöt yhteistoiminta-alueesta annetuissa toimeenpanosuunnitelmissa.”

Wiitaunionissa tehtiin syksyllä 2007 lapsiperhe- ja seniorikyselyt (barometrit). Näiden tulosten mukaan juuri haja-asutus asettaa eniten esteitä hyvinvointiin, kun julkiset yhteydet eivät ole riittäviä. Myös terveystilanteiden saatuavuuden suhteen toivottiin molemmissa kyselyissä parannuksia.

3.1 TILASTOT

3.1.1 Väestö

Kunta	1990	2000	2005	2010	2020
Kannonkoski	1 947	1 741	1 627	1 568	1 504
Karstula	5 610	5 137	4 801	4 443	4 026
Kinnula	2 307	2 117	1 993	1 697	1 451
Kivijärvi	2 002	1 610	1 424	1 401	1 319
Kyyjärvi	1 996	1 793	1 646	1 618	1 539
Pihtipudas	5 680	5 225	4 917	4 582	4 168
Pylkönmäki	1 292	1 130	1 007	970	894
Saarijärvi	10 734	10 494	10 041	9 528	8 949
Viitasaari	8 689	7 915	7 458	6 971	6 408
Yhteensä	40 257	37 162	34 866	32 778	30 258

Kuva 5. Väkimäärän kehitys seutukunnalla (Tilastokeskus 2006).

Väestö tulee muuttumaan Saarijärven seudun kuuden kunnan (Saarijärvi, Kannonkoski, Kivijärvi, Kyyjärvi, Pylkönmäki ja Karstula) alueella seuraavasti v. 2005 - 2025: (lähteenä Tilastokeskus 2007)

- yli 85-vuotiaiden määrä lisääntyy +88 %
- 75 - 84-vuotiaiden määrä lisääntyy +38 %
- 65 - 74-vuotiaiden määrä lisääntyy +29 %
- 20 - 64-vuotiaat vähenevät -26 %
- 17 - 19-vuotiaat vähenevät -30 %
- 7 - 16-vuotiaat vähenevät -27 %
- 0 - 6-vuotiaat vähenevät -8 %
- koko väestö vähenee -11%

Viitasaaren seudulla (Viitasaari, Pihtipudas ja Kinnula) väestö muuttuu seuraavasti v. 2005 - 2025 (lähteenä Tilastokeskus 2007):

- yli 85-vuotiaiden määrä lisääntyy +108 %
- 75 - 84-vuotiaiden määrä lisääntyy +50 %
- 65 - 74-vuotiaiden määrä lisääntyy +28 %
- 20 - 64-vuotiaat vähenevät -26 %
- 17 - 19-vuotiaat vähenevät -23 %
- 7 - 16-vuotiaat vähenevät -27 %
- 0 - 6-vuotiaat vähenevät -18 %
- koko väestö vähenee -9%

Vuoteen 2030 mennessä, koko maan tasolla, 65 vuotta täyttäneen väestön määrä lähes kaksinkertaistuu. Tämä tarkoittaa hoiva- ja eläkemenojen tuntuva kasvua. Samaan aikaan työikäinen väestö pienenee, minkä myötä myös työpanos vähenee, ja työvoiman keski-ikä kohotessa uhkaa tuottavuus heikentyä. Merkittävä kysymys onkin, kuinka hyvin sosiaali- ja terveystalouden palvelujärjestelmä on varautunut edessä olevaan muutokseen. Syitä on monia:

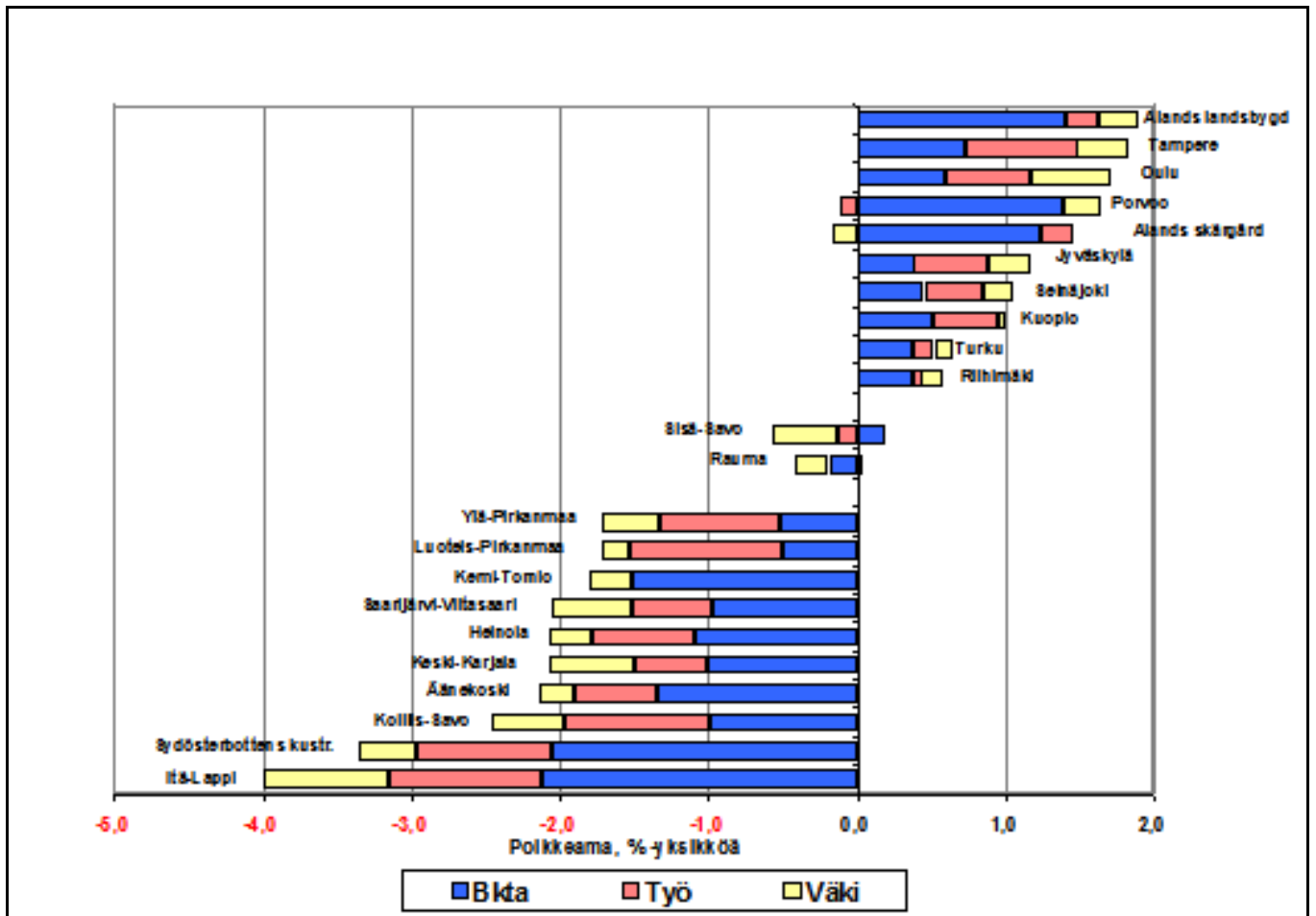
- Alijäämäisten kuntien määrä on jo nyt suuri ja niiden määrän odotetaan kasvavan.
- Asukasluvultaan pienten kuntien määrän ennakoitaan kasvavan väestömuutoksen ja muuttoliikkeen seurauksena.
- Työikäisten vähetessä verotulot ja kuntatalous kehittyvät monissa kunnissa heikosti.
- Ikääntyneiden määrän kasvaessa taas palvelumenojen ennakoitaan nousevan.
- Julkisten palvelujen henkilöstörakenne on vino ja poistuma eläkkeelle lähivuosina suurta. (Kautto 2006.)

Sosiaali- ja terveystalouden tuottamisen näkökulmasta tuleekin jatkossa kiinnittää huomiota eri-ikäisten ihmisten toimintakyvyn ja terveyden edistämiseen. Tulevaisuudessa on osattava entistä paremmin tukea ja hyödyntää ikääntyneiden monia voimavaroja ja aktiivista osallistumista. (Kautto 2006.) Myös työhyvinvoinnissa on parantamisen varaa. Sairaslomapäiviä vähentämällä saadaan ihmiset pysymään töissä pidempään. Pohjoisen Keski-Suomen alueellisen väestökehityksen ja hyvinvointipalveluiden turvaamisen näkökulmasta on olennaista huolehtia kuntataloudesta ja tukea kuntarajat – sekä eri toimijasektorit – ylittävää yhteistyötä sekä toimintatapojen ja rakenteiden muutoksia.

3.1.2 Talous

Seutukuntien välisessä vertailussa kymmenen hitaimmin bruttokansantuotettaan kasvattavan seutukunnan joukossa on Saarijärven – Viitasaaren seutukunta. Pääosin hidas kasvuvauhti selittynee perinteisen teollisuuden kasvun heikentymisellä. Palveluiden osuus ei taas ole kasvanut samassa suhteessa kuin teollisuuden kasvu on heikentynyt.

Kun seutukuntien kehitystä tarkastellaan ns. BTV –indikaattorin mukaan on Saarijärven – Viitasaaren seutukunta edelleen kymmenen heikoimmin kehittyvän seutukunnan joukossa. BTV -indikaattori vertaa alueiden tuotannon (bkt), työllisyyden ja väestön muutoksia koko maan kehitykseen. Koko maan kehitys saa tarkastelussa arvons nolla, poikkeamat tästä positiiviseen tai negatiiviseen suuntaan kertovat alueen kehityksestä.

Kuva 6. BTV –indikaattori seutukunnittain 2001-2005, parhaiten ja heikoiten menestyneet seutukunnat. (Tilastokeskus 2007.)

Kuntatasolla tilanne näyttää seuraavalta:

Kunta /alue	Asukasluku 31.12.2006	Verotettavat tulot 2005, €/asukas	Verotulot, €/asukas	Lainakanta 31.12.2006, €/asukas	Suhteellinen velkaantuneisuus, %
Koko maa	5276955	13054	2874	1464	42,1
Keski-Suomi	268568	11443	2560	1722	51
Kannonkoski	1645	7875	1939	3582	69
Karstula	4739	8928	2013	2698	60
Kinnula	1901	7661	1729	1603	41,5
Kivijärvi	1441	7646	1941	1310	37,2
Kyyjärvi	1612	8602	2029	3591	80,7
Pihtipudas	4843	8315	1925	1376	36,5
Pylkönmäki	974	7138	1779	1567	47,4
Saarijärvi	9955	9655	2172	3389	77,7
Viitasaari	7445	9359	2284	1935	51,5

Taulukko1. Kuntatalouden tunnuslukuja (Tilastokeskus 2007)

Vuonna 2006 kuntien sosiaali- ja terveysmenot olivat yhteensä 15,2 miljardia euroa. Tämä on 871 miljoonaa euroa enemmän kuin edellisenä vuonna, eli kasvua on 6,1 %. Sosiaali- ja terveysmenojen osuus kuntien käyttökustannuksista oli 53 %. Palveluiden ostomenot sosiaali- ja terveysmenojen osalta lisääntyivät 6,7 %. Tästä 46,8 % oli ostoja kuntayhtymiltä ja 12,7 % asiakaspalveluiden ostoja yksityisiltä. (Tilastokeskus 2006)

Kunta	Sosiaali- ja terveys- toimi €/asukas	Sosiaalitoimi €/asukas	Terveyden- huolto €/asukas
Kannonkoski	3079	1545	1534
Karstula	2791	1077	1713
Kinnula	2660	1204	1456
Kivijärvi	3008	1367	1641
Kyyjärvi	2703	1407	1297
Pihtipudas	2814	1243	1571
Pylkönmäki	3210	1570	1641
Saarijärvi	2619	1113	1506
Viitasaari	2791	1224	1567
Manner Suomi	2537	1207	1330

Taulukko 2. Sosiaali- ja terveysmenojen nettokustannusten jakaantuminen Saarijärven-Viitasaaren seudulla (Tilastokeskus 2006).

Kannonkoski ja Pylkönmäki löytyvät kymmenen nettokustannuksiltaan eniten sosiaali- ja terveysmenoihin eurojaan käyttävien kuntien joukosta. Taulukosta nähdään myös, että koko Saarijärven – Viitasaaren seutukunnalla sosiaali- ja terveysmenoihin käytetään selvästi maan keskiarvoa enemmän rahaa.

3.1.3 Työllisyys ja koulutus

Kunta	Työvoima	Tyött. osuus työv. %	<u>Työttömät työnhakijat (ml. lomautetut)</u>					
			Yhteensä	Miehet	Naiset	Nuoret	Yli 50 v.	Pitkäaik.
Kannonkoski	650	11,7	76	39	37	4	33	18
Karstula	2024	10,7	217	121	96	15	84	39
Kinnula	736	8,7	64	35	29	7	29	12
Kivijärvi	506	10,1	51	29	23	3	23	6
Kyyjärvi	686	9,2	63	32	31	8	25	8
Pihtipudas	2021	10,7	217	106	110	21	97	42
Pylkönmäki	372	12,3	46	28	18	3	25	9
Saarijärvi	4329	12,4	536	264	272	48	228	101
Viitasaari	3100	11,0	341	183	158	33	147	56
Seutukunta yht.	14424	11,2	1611	837	775	140	690	291
Keski-Suomi yht.	124939	11,5	14428	7315	7113	1777	5648	3733
Koko maa yht.	2647500	8,2	216869	111142	105727	22609	89083	52037

Taulukko 3. Työttömyyden jakautuminen Saarijärven – Viitasaaren seutukunnalla, 31.12.2007. (Työ- ja elinkeinoministeriö, työnvälitystilasto)

Koko Saarijärven – Viitasaaren seutukunnalla työttömyys on jonkin verran maan keskiarvoa korkeammalla. Erityisesti huomio kiinnittyy yli 50-vuotiaisiin ja pitkäaikaistyöttömiin, jotka heikoimmissa tapauksissa muodostavat enemmän kuin 50 % kunnan kokonaistyöttömyydestä. Nuorten työttömien osuus on seutukunnalla suhteellisesti alhaisemmalla tasolla, johtuen osittain juuri nuoren väestön poismuutosta.

	15 vuotta täyttänyt väestö	Ei perusasteen jälkeistä tutkintoa, % 15 v. täyttäneestä väestöstä	Keskiasteen tutkinto, % 15 v. täyttäneestä väestöstä
Koko maa	4375774	35,9 (1569835)	38,3 (1675369)
Saarijärven – Viitasaaren seutukunta	13791	47,4 (13791)	37,9 (11010)
Kannonkoski	1392	53,2 (741)	34,0 (473)
Karstula	4020	47,7 (1917)	37,1 (1490)
Kinnula	1591	51,7 (823)	36,6 (583)
Kivijärvi	1187	54,3 (645)	36,2 (430)
Kyyjärvi	1357	52,5 (712)	37,0 (501)
Pihtipudas	4001	49,1 (1964)	39,1 (1546)
Pylkönmäki	836	55,1 (461)	35,2 (294)
Saarijärvi	8352	43,6 (3644)	38,5 (3216)
Viitasaari	6346	45,4 (2884)	39,0 (2477)

Taulukko 4. Ei perusasteen jälkeistä tutkintoa tai keskiasteen tutkinto, prosenttiosuudet 15 vuotta täyttäneestä väestöstä Saarijärven – Viitasaaren seutukunnalla 31.12.2006. (Tilastokeskus 2007)

Koko maan keskiarvoon nähden pohjoisen Keski-Suomen tilanne on hälyttävä. Yli 15 vuotta täyttäneistä jopa yli 50 prosentilla ei ole perusasteen jälkeistä tutkintoa. Tilastoa vääristää tällä hetkellä tutkintoa suorittavien 15 - 18 -vuotiaiden määrä, josta ei löytynyt tilastotietoja.

4. YKSITYISET PALVELUNTARJOAJAT JA KOLMAS SEKTORI

4.1 YRITYKSET

Keski-Suomessa yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuottajia oli 314 vuoden 2006 lopun tietojen mukaan (Tilastokeskus).

Saarijärven – Viitasaaren seudulla yksityisiä sosiaali- ja terveystalvveluja tuottavia palveluntarjoajia vuoden 2006 lopussa oli seuraavasti: (Tilastokeskus 2007)

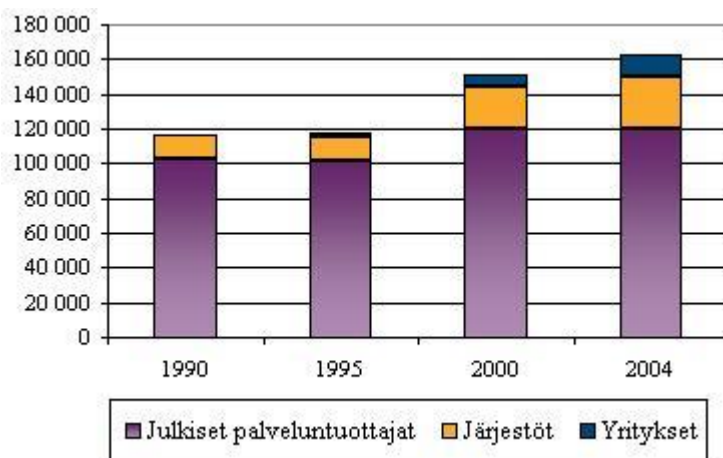
Kannonkoski	3
Karstula	4
Kinnula	8
Kivijärvi	4
Kyyjärvi	1
Pihtipudas	8
Pylkönmäki	2
Saarijärvi	16
Viitasaari	9
Yhteensä	55

Nämä yritykset toimivat lähinnä hoiva- ja asumispalvelujen (vanhukset, mielenterveyspalvelut, päihdekuntoutus, lasten ja nuorten perhehoito) ja fysioterapian toimialoilla. Tätä raporttia varten hyvinvointipalveluyrityksiä on haastateltu noin 40. Haastateltavien yritysten valinnoissa on hyödynnetty Klemmarin keräämiä tietoja. Haastattelujen perusteella on kirjoitettu HOPE – hoivapalveluista elinvoimaa -hankesuunnitelma. Yritysten tärkeimmiksi tarpeiksi nousivat yksityisen ja julkisen sektorin vuoropuhelun lisääminen, osaavan työvoiman saannin turvaaminen sekä liiketoimintaympäristön ja -osaamisen kehittäminen. Yhteistyö ja verkostoituminen koetaan toimintatavaksi, jota kovasti tarvittaisiin. Yhdessä tarjouskilpailuun olisi helpompi vastata.

Haastateltavilta yrityksiltä kyseltiin myös työhyvinvoinnin tilannetta. Yrittäjien jaksaminen on monen mielestä koetuksella. Lisäksi keräsimme tietoa seudun eri alojen 10 - 49 henkilöä työllistäviltä yrityksiltä. Vastausprosentiksi saimme 25 %. Vastauksista kävi ilmi se, että henkilöstölle tarjotaan kyllä perinteisiä, työkykyä ylläpitäviä mahdollisuuksia (esim. virkistyspäivät), mutta suunnitelmallisuutta henkilöstön hyvinvoinnista huolehtimiseen tarvitaan. Monellakaan jo isommalla yrityksellä ei ole lainkaan henkilöstösuunnitelmaa, eikä myöskään henkilöstöraportointi ole yleisesti käytössä. Henkilöstöjohtamiseen tarvitaan myös panostusta. Työssä jaksamisen edistämiseksi olisi tehtävä ehdottomasti jotakin, mutta työhyvinvoinnista ei kannata omaa hanketta rakentaa, vaan sitä tulee edistää muiden hankkeiden yhteydessä.

Seuraavassa on luettelo haastatelluista hyvinvointialan yrityksistä:

Tuire Kettunen Tmi, Saarijärvi
 Osuuskunta Linnan Liisa, Saarijärvi
 Hoiva- ja kotipalvelu Kevätpäivä, Saarijärvi
 Tmi Leena Aijasaho, Saarijärvi
 Keski-Suomen Kuntoutuspalvelu Ky
 Vanhan Piiän talli, Saarijärvi
 Metsäkulman Perhekoti, Saarijärvi
 Sannan kotisiivous ja apu, Saarijärvi
 Hyvät hoidot, Saarijärvi
 Palvelukoti Pelapuu, Saarijärvi
 Perhekoti Reiman, Saarijärvi
 Hoivapalvelu Viivi Kokkinen, Kannonkoski
 Päivin Moniapu, Kannonkoski
 Mirjaminkoti, Kannonkoski
 Palvelukoti Marjaranta, Karstula
 Pienkoti Mummola, Karstula
 Kunnonsyke, Kivijärvi (toimii neljän kunnan alueella)
 Suomenselän Palvelukoti, Kyyjärvi
 Marjankoti, Kinnula
 Eevakoti, Kinnula
 Sarmalpeuhojen perhekoti, Kinnula
 Nuorisokoti Helmar, Kinnula
 Pappilanrannan palvelukoti, Kinnula
 Jokirannan Palvelukoti, Pihtipudas
 Nurmekodit / Terveyspalvelut Edifa Oy, Pihtipudas
 Fysioterapia Jouni Varis, Pihtipudas
 Mummola Hoitokoti, Viitasaari
 Viitasaaren Ruustinna Oy, Viitasaari
 Kangaskartano, Viitasaari
 Rinteen Perhekoti, Viitasaari
 Viitasaaren Fysikaalinen Hoitolaitos, Viitasaari
 Simolan Hoivakoti, Viitasaari
 Kotipiha, Viitasaari
 Hoivakoti Misteli, Saarijärvi
 Piispala, Kannonkoski

Kuva 7. Koko maan palveluntuottajien jakaantuminen sosiaali- ja terveystaloudissa (Tilastokeskus 2007)

4.2 KOLMAS SEKTORI

Kolmannella sektorilla on monia toimijoita, jotka koskettavat hyvinvointia. Vaikka tässä kehittämissohjelmassa yritystoiminnan kehittäminen onkin ensisijaisessa asemassa, kolmatta sektoria ei voida täysin unohtaa. Haastateltujen yritysten joukossa oli mukana myös kolmannen sektorin toimijoita: Saarijärvellä toimiva Suomenselän Sateenkaari -säätiö, Annantupa (Saarijärvi), Harjukodin Tuki ry. (Saarijärvi) sekä Kinnulan Mahis (sosiaalinen yritys). Lisäksi on haastateltu muutamaa hanketta, jotka koskettavat eniten kolmatta sektoria. Esimerkiksi Kehrä-projekti Saarijärven seudulla työllistää työttömiä järjestöjen ja yhdistysten hommiin.

Kolmannen sektorin merkitys on suuri ennakoivan hyvinvoinnin näkökulmasta. Järjestöjen ja yhdistysten tekemä työ on halpaa, ja siksi sitä on vaikea mieltää liiketoiminnaksi. Vapaaehtoisuuteen perustuvaa kolmannen sektorin toimintaa tulisikin tukea jatkossa entistä enemmän, jotta arvostettu työ säilyy yhteiskunnassamme. Järjestöjen työn muuttaminen liiketoiminnaksi ei ole vapaaehtoisuudessa oikein perusteltua tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta (esim. asumispalvelut).

4.2.1 Kulttuuri

Jorma Rihto on kirjoittanut kulttuuristrategian Wiitaunionin alueelle vuosille 2008-2013. Strategian mukaan kulttuuri on tärkeä osa ihmisen hyvinvointia. Kulttuuri- ja liikuntapalvelut tulee ottaa mukaan yrittäjien verkosto/toimintamalleihin. Kulttuuri kuitenkin pidetään ohjelmassa taustalla, se tulee mukaan vasta varsinaisen yritystoiminnan ja liiketoiminnan kehittämisen sivussa.

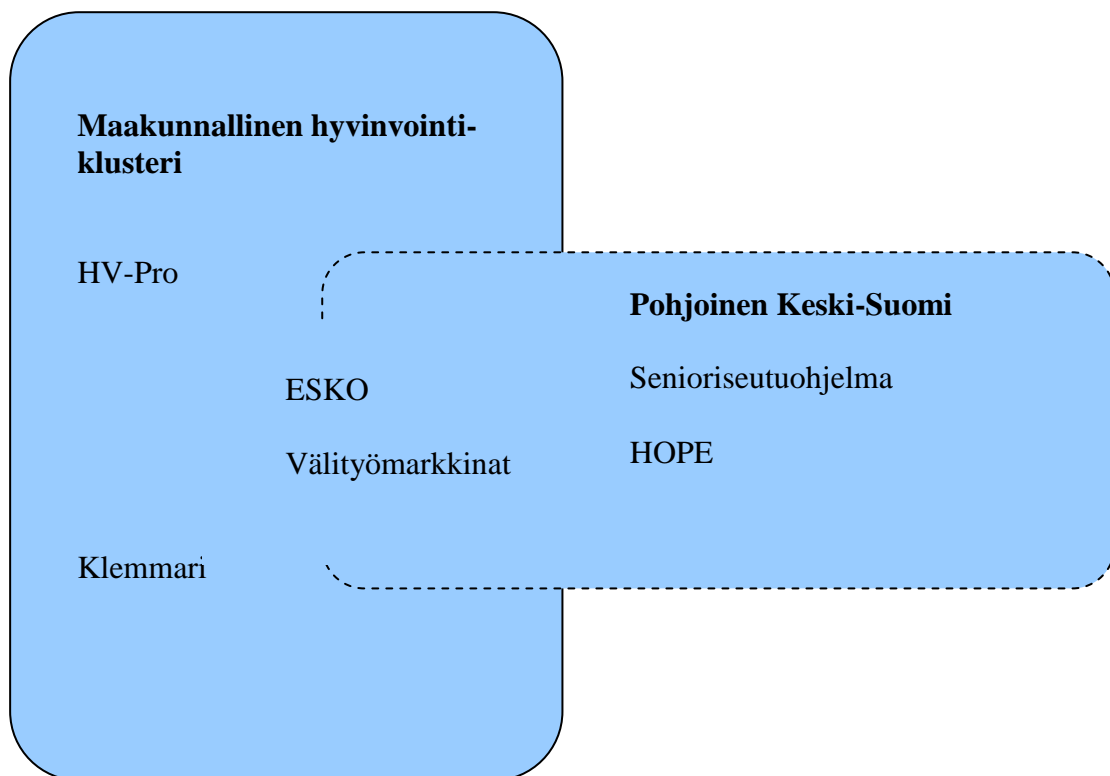
Keski-Suomen keskeisiä menestymisen edellytyksiä on kulttuurin ja luovuuden arvostaminen. Kulttuuria tulee tarkastella ja hahmottaa useasta näkökulmasta: kulttuuri hyvinvoinnin ja viihtyisyyden luoja (paikallisten asukkaiden palvelujen saatavuuden turvaaminen osana peruspalveluita), kulttuuri vetovoimatekijänä (yleisen imagon luominen, uuden yritystoiminnan, uusien asukkaiden houkuttelu, matkailun edistäminen), kulttuuri työnä, yrittäjyytenä ja taloudellisena toimintana (luovan toimialan näkökulma). Näiden näkökulmien kautta kulttuuri liittyy kaikkiin ja tukee kaikkia maakuntaohjelman neljää strategista päälinjaa: toimintaympäristö, elinkeinot, osaaminen, hyvinvointi. (Raija Partanen, Luova foorumi, 2007)

Kulttuurin merkitys ennaltaehkäisevänä toimintana esimerkiksi sosiaali- ja hyvinvointipalveluissa on todennettu lukuisissa tutkimuksissa. Tällöin kulttuuria on tarkasteltava sekä omaehtoisena toimintana että palveluiden näkökulmasta. Kulttuurin peruspalvelujen saavutettavuus tulee turvata kaikille riippumatta taloudellisista, sosiaalisista tai alueellisista tekijöistä. Mahdollisimman monelle tulisi tarjota mahdollisuus löytää itselleen sopiva toimintamuoto päästä osalliseksi kulttuuripalveluista/harrastusmahdollisuuksista; palveluita tulisi tarjota myös siellä, missä niiden saatavuus on muuten vaikeaa (esim. sairaalat, vanhainkodit yms. laitokset).

Erilaisten verkostojen yhteistyötä tulisi tukea ja lisätä kulttuuripalvelujen tuottamiseksi ja organisoimiseksi (seutukuntayhteistyö, kunnat, järjestöt, toimijaryhmät, yksittäiset toimijat, tilaaja-tuottaja-malli). Kulttuuri pitäisi integroida muuhun toimintaan, esimerkiksi koulutyöhön, nuorisotyöhön, sosiaalitoimeen ja vapaaseen kansalaistoimintaan. (Partanen 2007)

5 HANKKEET

Pohjoinen Keski-Suomi on mukana muutamissa koko maakunnan hyvinvointihankkeissa. Lisäksi pohjoisessa on omat hankkeensa, joilla hyvinvointia tullaan kehittämään. Liittymäkohtia on myös kehittyvän asumisen –klusterin kärkiohjelmaan (pohjoinen Keski-Suomi) ESKO-hankkeen kautta. Seuraavassa kuviossa esitetty HV-Pro on toiminnanohjausprojekti, johon haetaan yrityksiä myös pohjoisesta Keski-Suomesta. Klemmarissa osa alueemme yrityksistä on jo mukana. Näitä kahta hanketta hallinnoi Jykes. Välityömarkkinat on iso maakunnallinen kokonaisuus, jossa pohjoisella-kin on suuri rooli. ESKO-hankkeeseen on myös kaavailtu melko suurta osuutta pohjoiseenkin.

Kuva 8. Osana maakunnallista hyvinvointi-klusteria

5.1. SENIORISEUTUOHJELMA 2008 - 2013 / SAARIJÄRVEN-VIITASAAREN SEUTUKUNTA

Ikääntyvään väestöön liittyvissä kysymyksissä toiminnan kehittäminen ei välttämättä ole täysin yhteen sovitettavissa elinkeinojen kehittämiseen tähtäävän seutuohjelman tavoitteiden kanssa. Senioreille tarjottavat palvelut ovat seutukunnassa hyvin suurelta osin julkisen sektorin tuottamaa. Kokonaisvaltaisen seutusenioriohjelman toteuttaminen edellyttää useiden eri toimijoiden tavoitteiden huomioon ottamista ja monien erilaisten ryhmien sitouttamista sen toteuttamiseen. Kentän hahmottaminen ja kokonaisvaltaisen senioriohjelman kokoaminen ja sen käyntiin saaminen edellyttää sen vuoksi erillistä esiselvityshanketta. Kokonaisvaltaisen senioriseutuohjelman suunnitellut osiot ovat seuraavat:

1. Senioreiden itsenäisen ja virikkeellisen elämän edistäminen
2. Senioriasumisen eri muotojen testaaminen ja yhdistäminen palveluihin
3. Seniorikeskuksen perustaminen: Saarijärvelle/Viitasaarelle, ja/tai uudenlaisia kylätaloja pienempiin kuntiin
4. Senioriväestön osaamisen hyödyntäminen eri elämäntilanteilla (osa-aikatyö ja vapaaehtoistyö)
5. Hoivapalvelujen kehittäminen erityisesti senioriväestön tarpeisiin
6. Asuinympäristön kehittäminen senioriväestön näkökulmasta
7. Senioritutkimuksen ja käytännön yhdistäminen
8. Seniorimessut eri aihepiirien ympärille (valtakunnalliset)
9. Seniorikulttuurin ja seniorimatkailun kehittäminen
10. Senioripalveluiden tuottamiseen liittyvän yritystoiminnan kehittäminen

TAVOITE:

Esiselvityksen tavoitteena on valmistella seudullisesta senioriohjelmasta kärkihanke seudun hyvinvointiklusteriin. Kärkiohjelma kattaa:

- a) senioripalveluiden yksityisen sektorin liikevaihdon ja toisaalta julkisen palvelutuotannon kustannusten selvittämisen
- b) palveluiden tuottamisen kustannusten nousun hillitsemisen arvioinnin
- c) senioreiden ja alan toimijoiden yhteistyöverkoston kokoaminen: julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin sekä senioreiden välisen toimintamallin suunnittelu
- d) alan toimijoiden näkemykset keskeisistä toimenpiteistä: ensimmäiset hankesuunnitelmat vuosille 2009 – 2011
- e) mahdollisten rahoituskanavien selvittäminen

Hanke toteutetaan ajalla 1.5.2008 – 28.2.2009. Hankkeen hallinnoija on SSYP.

KOHDERYHMÄ

Hankkeen kohderyhmänä ovat Saarijärven – Viitasaaren seutukunnassa senioripalveluita tuottavat yritykset, julkinen ja kolmas sektori sekä alueen seniorit. Seutukunnallisten toimijoiden lisäksi esiselvityksessä kartoitetaan keskeiset maakunnalliset ja valtakunnalliset yhteistyökumppanit.

TOTEUTETTAVAT TOIMENPITEET JA TEHTÄVÄT

- Kootaan alan toimijoita yhteisiin keskustelutilaisuuksiin eri puolille seutukuntaa (mahdollisesti yhteistyössä Kinnulan hallinnoiman HOPE –hankkeen kanssa): yksityinen + julkinen + kolmas sektori + seniorit. Tuloksena verkostojen ja eri sektoreiden välisen yhteistyömallin synnyttäminen. Yhteistyöverkosto takaa ohjelmassa toteutettavien hankkeiden laadun ja tarpeisiin vastaamisen.
- Laaditaan toimijoiden kesken senioristrategia vuoteen 2013 asti. Strategiassa hahmotellaan mm. eri toimijoiden kehittämistarpeet mainitulle ajanjaksolle. Tuloksena kirjallinen strategia
- Työstetään keskeisiä hankeaihoita Gopp –työpaja menetelmällä. Tuloksena keskeiset hankeaihiot ja niistä kehitetyt hankesuunnitelmat

Kartoitetaan senioreille suunnattujen palvelu- ja tuotekonseptien hyödyntämistä Suomessa: benchmarking –matkat, seminaarit. Tuloksena uusien mahdollisten toimintamallien löytäminen ja alan toimijoille tietoon saattaminen strategiaa laadittaessa

RESURSSOINTI

Esiselvityshanke 2008 -2009

EU + valtio (70 %)	38 500 €
Kuntaraha (30 %)	16 500 €
Yhteensä	55 000 €

5.2 ESKO - ESTEETÖN KOTI –HANKE 2008-2011

Kokonaisvaltainen asumisen palvelu- ja tuotekonseptin kehittäminen -hanke tarkoittaa kansalaisten asumisentavoitteiden ja tarpeiden huomioimista eri elämäntilanteissa ja elämänkulun eri vaiheissa yhdistäen rakentamisen, ICT:n ja hyvinvointialan (sisältäen vapaa-ajan ja matkailun) toimijaverkostot asumisen ja palvelujen suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin kaikissa vaiheissa.

Tarkoituksena kehittää senioriasumista ja edistää siihen liittyvää tuote- sekä palveluliiketoimintaa. Tämä toteutetaan hyödyntäen innovatiivisia, objektiiviseen (mitattuun) ja subjektiiviseen (koettuun) asumiseen liittyviä arviointimittareita eri alojen toimijoiden välisessä yhteistyössä. Kehittämismalli sisältää arviointi-mittareiden tuotteistamisen ja konseptoinnin eri toimijoiden käyttöön.

Projektin välittömiä kohderyhmiä ovat erilaiset ja monialaisesti toimivat palvelun tarjoajat, kuten toimintakyvyn arviointeja ja kuntoutusta tuottavat yritykset, asumispalveluja sekä hoito- ja hoivapalveluja tuottavat yritykset, uudis- ja korjaus- sekä muutos- ja lisärakentamista tuottavat yritykset sekä asumisen ja rakentamisen suunnittelijat, kiinteistöhuolto ja isännöintiyritykset. Näitä yhdistävänä toimijana ovat ICT -yritykset niin rakennus- ja kiinteistöalalla kuin erilaisissa hyvinvointipalveluissa. Välillisiä kohderyhmiä ovat ikääntyvät kansalaiset/erityisryhmien kansalaiset (loppukäyttäjät) erilaisine asumisratkaisuneen ja palvelutarpeineen julkisella ja yksityisillä hyvinvointipalvelumarkkinoilla sekä ympäristöministeriö ikääntyneiden henkilöiden asumiseen ja rakentamiseen liittyvine haasteineen.

Hankkeeseen on kaavailtu osiota Keski-Suomesta Jyväskylän seudun lisäksi pohjoiseen Keski-Suomeen, mutta pilottikohteet ovat tällä hetkellä vielä etsinnässä. Hanke tekisi yhteistyötä senioriseutuohjelman ja HOPEN kanssa.

Hankkeen toteutus ajalla 1.6.2008 - 31.12.2011. Hanketta hallinnoi JAMK.

Tuotokset:

- (1) Housing Enabler -fyysisen ympäristön arviointimenetelmä software-ohjelmistoinen ja tietokantoinen on kaikissa asumisketjun pilottikohteissa käytössä suunnittelun, ennakoinnin ja seurannan kaikissa vaiheissa.
- (2) Hankkeen aikana syntynyt tieto asukkaiden toimintakyvyn rajoitteista ja asumisympäristön esteistä mahdollistaa laadukkaat ja ennakoivat vanhuspalvelut.
- (3) Rakentajien/rakennuttajien osaaminen esteettömästä, turvallisesta ja asukaslähtöisestä asumisesta lisääntyy, jonka seurauksena rakentamisen suunnitteluun, toteutukseen ja seurantaan syntyy laadukkaita rakentamiseen liittyviä palvelutuotteita.
- (4) Hyvinvointiyritysten (hoiva-, asumis-, kuntoutus-)uudet arviointituotteet (HE, koettu asuminen) on käytössä sekä tarvittavat kehitystyön jatkosuunnitelmat on laadittu.
- (5) ICT -yritykset kehittyvine tuotteineen (ohjelmistot, laitteet, tietokannat, analyysit) ovat saaneet käyttökokemuksia ja jatkosuunnitelmat on laadittu tuotteiden edelleen kehittämiseksi.
- (6) Asumis- ja hyvinvointipalvelujen maksajat (kunnat, vakuutusyhtiöt, kela) saavat uutta tietoa asumis- ja hoito- sekä hoivapalvelujensa kehittämiseen. Uudenlaiset palveluinterventiot syntyvät asukaslähtöisiin asumistarpeisiin.
- (7) Kansainvälisten kehittäjäkumppaneiden (Lundin yliopisto/Housing Enabler, Heidelbergin yliopisto / koetun asumisen mittarit) kanssa tuotetaan kehittämis- ja tutkimuskäyttöön kansallisesti ja kansainvälisesti laadukkaita aineistoja, jotka edistävät tuotekehittelyä edelleen.

(8)Uudet kokonaisvaltaisen asumisen arviointimenetelmät muodostavat palvelu- ja tuotekonseptin, joka on käytössä Keski-Suomessa ikääntyneiden asukkaiden palveluketjun kaikissa vaiheissa. Tuotekonseptin kautta asukaslähtöinen asuminen todentuu yksilöllisesti ja laadukkaasti sekä kustannus- tehokkaasti.

Projektin vaikutuksena yhteiskunnallisesti ikääntyneiden kansalaisten asumis- ja hyvinvointipalveluketjuun saadaan täysin uusiarviointi-, seuranta- ja interventioväline, joka hyödyntää monialaisia toimijoita niin rakennus-, palvelu-, kuin ICT -alalla joko suoraan tai välillisesti. Palvelujen ja asunusratkaisujen ennakointi ja oikea aikaisuus näkyy taloudellisena säästönä ja inhimillisenä hyvinvointina niin kansallisella tasolla kuin yksityisten ikääntyneiden kansalaisten kohdalla.

RESURSSOINTI

Arvio seutukunnan osuus maakunnallisesta hankkeesta vuosille

EU + valtio (70 %)	70 000 €
Kuntaraha (20 %)	20 000 €
Yritykset	10 000 €
Yhteensä	100 000 €

5.3 VÄLITYÖMARKKINAT 2008 - 2013

Projektin tarve: Keski- Suomen alueella on edelleen vaikea rakennetyöttömyys, joka ilmenee pitkään työttömänä olleiden määrän pysähtymisenä n. 3500 henkilöön. Samanaikaisesti alueella on kuitenkin pula osaavasta työvoimasta erityisesti metalli- rakennus- hoiva- ja palvelualoilla. Työvoiman laajentaminen pitkään työttömänä olleiden tai vajaakuntoisten työnhakijoiden suuntaan edellyttää koko palvelujärjestelmän joustavaa toimintaa yhteistyössä alueellisten työmarkkinatoimijoiden kanssa. Näiden työnhakijoiden ohjaamiseksi tarvitaan tukijärjestelmiä, joiden avulla voidaan ratkaista heidän yksilöllisiä elämänhallinnan pulmia ja ammatillisen osaamisen puuttumista ja vajaakuntoisuuden aiheuttamia rajoitteita työelämässä. Alueellisen työvoimatarpeen mukainen palveluiden suuntaaminen määrätietoisesti.

Kohderyhmät:

primaari kohderyhmä: työttömät ja tukityösuhteessa olevat työnhakijat, yritykset, järjestöt, kunnat
välilliset kohderyhmät: työllistämistä tukevat henkilöstöryhmät eri organisaatioissa

Hankkeen yhteiset kehittämisteemat ovat:

Teema 1. : Ammatillisen osaamisen kehittäminen

Teema 2.: Kolmannen sektorin työllistämisen kehittäminen

Teema 3. : Sosiaalisen yrittäjyyden ja yritysyhteistyön lisääminen

Teema 4. : Moniammatillisten palvelu- ja työllistymisprosessien tukeminen

Vastuullinen yksikkö: Jyväskylän ammattikorkeakoulu Oy, Jyväskylän koulutuskuntayhtymä, Keski-Suomen yhteisöjen tuki ry. , Viitasaaren seudun kehittämissyhtiö, Witas Oy ja Wiitaunioni

Konkreettiset tavoitteet

a) Koordinaatiohanke:

-Välityömarkkinat hankkeen toimijoiden työn tukeminen arvioinnin, koulutuksen ja koordinoinnin avulla

b) Ammatillisen osaamisen kehittäminen:

-Heikossa työmarkkina-asemassa olevien työnhakijoiden mahdollisuuksia työllistyä

-Kehittää avoimille työmarkkinoille siirtymisen ohjauspalvelua

-Lisätä työelämässä toimivien työpaikkaohjaajien osaamista erityistä tukea tarvitsevien ohjauksessa

-kehittää ammatillisen ja vapaan sivistystyön koulutuksen toimivuutta välityömarkkinoilla olevien työnhakijoiden ammatillisen osaamisen kehittämisessä

c) Kolmannen sektorin työllistämisen kehittäminen:

-Kolmannen sektorin toimijoiden työllisyyspalveluiden laaduntaminen ja työllisyyden vaikuttavuuden parantaminen

-Vahvistaa kolmannen sektorin yhdistysten ja järjestöjen työllistämisedellytyksiä

d) Sosiaalisten yrittäjyyden ja yritysysteistyön lisääminen

-Tavoitteena on luoda toimintamalli/järjestelmä kohderyhmään kuuluvien edelleen sijoittamiselle yrityksiin paikallinen toimintaympäristö (ml. elinkeinorakenne) huomioiden. Toiminnassa hyödynnetään Kinnulan ja Viitasaaren työllistämismallia/kokemuksia.

-Markkinaehtoisesti toimivien sosiaalisten yritysten perustaminen.

e) Moniammatillisten palvelu- ja työllistymisprosessien tukeminen:

-Joustavien yhteistoimintamallien alueellinen vahvistaminen Keski-Suomessa

-Välityömarkkinoiden työterveyshuoltotoiminnan ja työttömien terveysneuvola-mallin kehittäminen vakiinnuttaminen

-Uusien työpaikkojen etsiminen ja aktiivinen työnantajayhteistyö, jonka tuloksena Pk yrittäjien rekrytointitarpeisiin vastataan tehokkaasti ja suoraan hyödyntämällä välityömarkkinoita ja koordinoimalla niiden toimintaa.

-Yritysten työyhteisöjen vahvistaminen uusien työntekijöiden ja erityisen tuen tarpeessa olevien henkilöiden kohtaamiseen ja ohjaamiseen

-Moniammatillinen toimintatapa syrjäytymisen ehkäisemiseksi, erityisesti mielenterveyshäiriöisten työelämään pääsyn ja työssä selviytymisen sekä eläkkeeltä työelämään siirtyvien tukitoimien kehittäminen

Tuotokset:

-työllistyminen avoimille työmarkkinoille

-työllistyminen välityömarkkinoille

-työvoimatarpeeseen perustuvat ammatilliset koulutukset

-sosiaaliset yritykset

-työyhteisön ohjelma erityisen tuen tarpeen kohtaamiseen

-kolmannen sektorin uudet työllistämisen toimintatavat

-uudet työpaikat

-työllistämistä tukevat koulutukset

-työterveyshuollon tehtävä ja toteutuminen välityömarkkinoilla

-erityisen tuen tarpeessa olevien työnhakijaryhmien tukitoimien malli

-alueelliset työllistämisen toimivat yhteistyömallit

-välityömarkkinoiden yhteistoimintamalli

-opinnäytteet, raportit, tutkimusartikkelit

Projektin pysyvät vaikutukset:

- Työttömyys- ja työllisyysaste paranevat ja vaikeasti työllistettävien määrä vähenee.
- Yritysten työvoiman saatavuus paranee
- Kuntien työmarkkinatukimenot vähenevät
- Välityömarkkinoiden työterveyshuolto toimii
- Erityisen tuen tarpeessa oleville on oma moniammatillinen toimintamalli
- Sosiaaliset yritykset ovat toimiva osa työllistämisen polkua

Teemoittainen kustannusarvio Saarijärven- Viitasaaren seutukunnan osalta (osuus arvoitu väkiluvun perusteella) vuosille 2008 -2010

Teema 1. : Ammatillisen osaamisen kehittäminen 80 000 €

Teema 2.: Kolmannen sektorin työllistämisen kehittäminen 80 000 M €

Teema 3. : Sosiaalisen yrittäjyyden ja yritysyhteistyön lisääminen 70 000 €

Teema 4. : Moniammatillisten palvelu- ja työllistymisprosessien tukeminen 700 000 €

Välityömarkkinoiden kehittämisen koordinointi 30 000 €

Yhteensä 930 000 €

RESURSSOINTI

Arvio Saarijärven - Viitasaaren seutukunnan osuudesta

EU + valtio (85 %)	790 000 €
Kuntaraha (15 %)	140 000 €
Yhteensä	930 000 €

5.4 HOPE – HOIVAPALVELUISTA ELINVOIMAA

Hankkeen yleistavoitteena on vahvistaa pohjoisen Keski-Suomen hoiva-alan yritysten yhteistoimintaa, alueen yritysten toimintaedellytyksiä sekä julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä. Hanke on kaikille hoiva-alan toimijoille avoin ja luonteeltaan yleinen kehittämishanke. Hanketta hallinnoi Witas. Hanke toteutetaan .2008 – 2011. Hanke on seutudullinen.

Hankkeen erillistavoitteina voidaan mainita mm.

- uuden franchising – tyyppisen hoivayrittäjyysmallin luominen pohjoiseen Keski-Suomeen
- uusien yhteistyömallien kehittäminen julkisen ja yksityisen sektorin välille
- yrittäjien verkosto, joka jää elämään hankkeen loputtua

RESURSSOINTI

Arvio Saarijärven - Viitasaaren seutukunnan osuudesta

EU + valtio (80 %)	320 000 €
Kuntaraha (10 %)	40 000 €
Yritykset (10 %)	40 000€
Yhteensä	400 000 €

6. OHJELMAN TAVOITTEET

1. Hyvinvointipalveluiden ja -verkostojen luominen ja vahvistaminen
 - Uuden yrittäjyyden kehittäminen, yritysten perustaminen ja uusien työpaikkojen luominen
 - Kasvuhakuisten, kilpailukykyisten ja kehittämishaluisten yritysten ja yrittäjyyden tukeminen
 - Verkostojen luominen, syventäminen ja yhteistyön lisääminen myös julkisen sektorin kanssa
 - Laadukkaan palvelutuotannon kehittäminen ja muutostarpeiden ennakointi palvelutoiminnassa
 - PARAS-hankkeeseen vastaaminen
 - Yhteistyössä/yhdessä haettujen hankkeiden lukumäärä
 - Uusien toimintamallien luominen
2. Työhyvinvoinnin kehittäminen ja parantaminen
 - Sairaslomapäivien väheneminen
3. Eri ryhmien (esim. vanhukset) hoidon ja hyvinvoinnin turvaaminen
 - Hoidon tarve kasvavaan vanhusväestöön nähden
 - Laitoshoidon ja terveystalveluiden käytön vähentyminen
 - Teknologian hyödyntäminen haja-asutusalueella
4. Osaavan työvoiman turvaaminen
 - Järjestettyjen koulutusten ja niihin osallistujien määrät
5. Kolmannen sektorin ja sosiaalisen yrittäjyyden vahvistaminen
 - Sosiaalisten yritysten määrä
6. Syrjäytymisen ja eriarvoisuuden ehkäiseminen
7. Kulttuuri- ja liikuntapalveluiden kehittäminen
8. Tiedon jakaminen hyvinvoinnista
 - Mitä tulee maksamaan tulevaisuudessa, jos asioille ei nyt tehdä jotain?
 - Jokaisella vastuu omasta hyvinvoinnistaan

Tavoitteiden toteutumisen mittarina pidetään uusien yritysten, työpaikkojen ja yhteistyökuvioiden määrää. Lisäksi seudun ihmisten hyvinvointia voidaan mitata hoitoon hakeutuvien määrällä. Senioreiden osalta hyvinvointia voidaan mitata palveluiden kysynnän ja tarjonnan määrällä. Hoitotarpeenhan tulisi vähentyä uusien toimintamallien ja kotona asumisen kautta, vaikka vanhusten määrä kasvaakin huomattavasti. Työhyvinvoinnin kohdalla mittarina voidaan pitää vähentyneitä sairaalomapäiviä.

Lopuksi voimme palata vielä visioon, jota ohjelman tulisi tukea: Hyvinvoivan pohjoisen Keski-Suomen asukkaat panostavat hyvinvointiinsa käyttämällä aktiivisesti alueen hyvinvointipalveluita. Julkinen sektori ja yksityinen sektori edistävät asukkaiden hyvinvointia yhteistyössä. Seudulla on kilpailukykyiset palvelukeskukset ja niiden yhteistyöverkosto.